

Velja v Ljubljani in
po pošti:

celo leto . . . K 350.—
pol leta . . . „ 180.—
četrt leta . . . „ 90.—
za mesec . . . „ 30.—

Za inozemstvo:

celo leto . . . K 480.—
pol leta . . . „ 240.—
četrt leta . . . „ 120.—
za mesec . . . „ 40.—

JUGOSLAVIJA

Za Ameriko:

celoletno . . . 8 dolar.
polletno . . . 4 dolarje
četrtletno . . . 2 dolarja

Plačano do

Licijalna knjižnica

Ljubljana.

širok prosto
za večkratni popust.

Uredništvo je v Ljubljani, Francišanska ulica šte. 6/I.
Telefon šte. 360. — Upravništvo je na Marijinem trgu
šte. 8. Telefon šte. 44.

Izhaja vsak dan zjutraj.
Posamezna številka velja 1.60 K.

Vprašanjem glede inseratov i. dr. se naj priloži na odgo-
vor dopisnica ali znakma. — Dopisi naj se frankirajo. —
Rokopisi se ne vračajo.

Tone Kristan -- prodal socialne demokrate liberalcem.

Cena: njegovo imenovanje za sekvestra
Friedrichovih veleposestev.

Beograd, 29. apr. (Izv.) Iz po-
vem verodostojnega vira zveemo, da
je sklenil Tone Kristan že pred vo-
litvami s slovenskimi demokrati
in podžupanov za mesta Ljubljana,
Celje, Maribor in Ptuj glasovali so-
cijalni demokrati za JDS, tako, da
bi dobili v vseh teh mestih sloven-
ski liberalci župana, socijalni demo-
krati pa podžupane. Ko se je opozo-
rilo T. Kristana na dejstvo, da nje-
gov vpliv v socijalnodemokratski
stranki gineva, je odgovoril samoza-
vesno: »Jaz ne potrebujem stranke,
stranka pa potrebuje mene in moja
volja bo obveljala.« Cena za ta pakt

je imenovanje T. Kristana za sekve-
stra Friedrichovih veleposestev. Nje-
govo imenovanje na to mesto še ni
izvršeno. Odločujoči krogi še čakajo
na izid volitev županov v Ljublja-
ni, Mariboru, Celju in Ptuj. Sedaj
nastane vprašanje: Ali je T. Krista-
nov vpliv v socijalno-demokratski
stranki res tako velik, da bodo ob-
činski svetniki, ki pripadajo tej stran-
ki in bi morali zastopati proletarce
proti kapitalizmu, res glasovali za
kapitalistične JDS župane in tako
žrtvovali za Kristanove interese
svojo stranko, ali pa bodo odrekli
pokornost svojemu bivšemu načelniku.

Reka.

Bakar, 29. apr. (Izv.) Danes je
dospel semkaj pred terorjem reških
fašistov bežeči profesor Zanella s
svojimi pristaši. Kam se nameravajo
isti sedaj obrniti, še ni znano. Zanel-
la je vzpostavil na Reki provizorično
vlado ter se je obrnil na vrhovni
svet zaveznikov s prošnjo, da pri-
zha to vlado kot edino predstavno
večino prebivalstva, izvoljeno na
podlagi zadnjih volitev in je prošil,
da vrhovni svet volimore, da pri-
da vlada v zakonite roke. Tako ima-
mo sedaj na Reki 3 vlade: bivšo
vlado, Zanellijevo in nacionalno fa-
šistovsko vlado.

London, 29. aprila. (Izvirno poročilo.)
»Morning Post« poroča iz Milana, da so fa-
šisti na Reki dovolili od Italije imenovanje

Francija ne odneha.

Pariz, 29. apr. (Izv.) V pariških
političnih krogih prevladuje mnenje,
da bo vrhovni svet odobril franco-
ske načrte za zasedbo rurskega
ozemlja.

Berlin, 29. apr. (Izv.) Iz Essena
se poroča, da so dobili francoski
častniki natančna navodila glede za-
sedbe nemških pokrajin ter so dose-
danje okupacijske čete na nadaljno
zasedbo popolnoma pripravljene.

Pariz, 29. apr. (Izv.) V tukajšnjih
krogih se zatrjuje, da je amerikan-

ska vlada stavila na francosko vlad-
o vprašanje o možnosti odgoditve
nameravane zasedbe. Francoska
vlada je to vprašanje odločno zanika-
la ter hoče vstrajati pri svojih skle-
pih.

Pariz, 29. aprila. (Izvirno poročilo.)
Matin poroča iz Londona, da bo stavila
Anglija Nemčiji 24urni ultimatum, predno se
bo pričelo zasedanje rurskega ozemlja.
Pričakuje se, da si bo Nemčija vendar še
premisliła ter bo v določenem roku stavila
končne ponudbe.

ni pisec naj se raje preje informira,
predno vedoma in hote poroča tako
neresnico v svet. Ne samo v Slove-
niji, še prav posebno v Prekmurju
je bil »Jug. kred. zavod« prvi in edi-
ni, ki je podpiral slovenski živelj,
slovenskega obrtnika, trgovca,
uradnika, kmeta ter mu omogočil
tam nastanitev in delovanje ter tako
kreplil narodno zavest nezavednega
Prekmurja. Tudi »Jadranska banka«
se je svoječasno »interesirala« za
Prekmurje. A spoznala je takoj, da
se tam ne bo dalo delati milijonskih
dobičkov, zato se v Prekmurje sploh
ni spuščala. Od civilnih in državnih
oblasti priznana dejstvo je, da je
baš »Jug. kred. zavod« tisti, ki je
največ pripomogel s svojim nese-
bičnim in skrajno kulantnim postop-
anjem do narodno-gospodarske po-
vzdige Prekmurja.

Neverjetna predrznost je, da si
ljudje, ki so absolutno odvisni od
milosti banke, kateri se mora dajati
milijone pod zaporo, sploh upajo
govoriti o »strokovni kritiki in iz-
ražati najstrožjo sodbo nad takim«
poslovanjem. Ta gospoda, ki ima
toliko masla na glavi, da se že se-
daj skuša poravnati glede tožbe z g.
Peskom bo prav kmalu občutila na
lastni koži malo bolj strokovno kri-
tiko in res najstrožjo sodbo in ob-

Milan, 29. aprila. (Izvirno poročilo.)
Brand se je razgovarjal s pariškim dopis-
nikom »Corriere della Sera«, kateremu je
izjavil, da vstraja Francija odločno na stali-
šču takojšnje zasedbe ter gospodarskega
izkoriščanja rurskega ozemlja.

FAŠISTOVSE PRIPRAVE ZA OBC. VOLITVE V ZADRU.

Zader, 29. apr. (Izv.) Včeraj so
navalili fašisti na poslopje deželne-
ga odbora, kjer so takoj pretrgali
telefonsko zvezo ter nato napravili
preiskavo uradnih prostorov. Šele
ko so svoj posel dovršili, ne da bi
kaj našli, je prišel komisar Persig
ter postavil straže okoli poslopja.
— Ta napad je v zvezi z bodočimi
občinskimi volitvami v Zadru, za ka-
tere kandidirajo Jugoslovani grofa
Alfonza Porcili-ja.

SKRAJNA NAPETOST MED JUGOSLA- VIJO IN ITALIJO.

Berlin, 29. aprila. (Izvirno poročilo.)
»Idea Nazionale« poroča iz Rima, da so od-
nošaji med Italijo in Jugoslavijo radi iz-
praznitve Dalmacije skrajno napeti.

POLOŽAJ V BEOGRADU.

Beograd, 29. aprila. Iz krogov blizu
vlade se doznavajo, da obstaja želja, da bi se
ustava sprejela čimprej, eventualno do kon-
ca maja, ker zahtevajo to državni interesi.
Finančni minister stoji pred važnimi ukre-
pi, da bi se državni dohodki čimprej povli-
šali in da se sprejme večje posojilo bodisi
v državi, bodisi v inozemstvu. To bi se do-
seglo lažje, ako bi država imela ustavo, ki
bi bila najboljša garancija za njeno konsoli-
diranost in moč.

PREKO STO INDUSTRIJSKIH PODJETIJ V RUSIJI USTAVLJENIH.

Riga, 29. aprila. (Izvirno poročilo.)
Glasom poročil raznih ruskih listov, je pu-
stila sovjetska vlada radi pomanjkanja pre-
moga ustaviti preko 100 največjih indu-
strijskih podjetij. V obratu bodo ostala le
ona podjetja, ki se bavijo z izdelovanjem
železniškega materiala.

PROTI BOLJŠEVIŠKO GIBANJE.

Pariz, 29. aprila. Ataman Semenov je
prejel iz vseh krajev Sibirije pozive, naj
se postavi na čelo skupnega gibanja proti
tranzitu boljševikov.

PRIZNANJE NARODNIM DELAV- CEM.

Beograd, 29. apr. (Izv.) V vladi
se je pričela izdelovati uredba o pri-
znanju službenih let za vse naše
ugledne prosvetne in narodne de-
lavce, ki so si stekli posebne zaslu-
ge za narodno ujedinjenje in osvobo-
jeenje. Ta uredba se bo raztezala
na celo kraljevino.

sodbo njihovega poslovanja.

»Zaupanje v naše zadrugištvo
je že itak omajano« pravi člankar.
A kdo ga omajuje? In iz katerih
verzkov? Skrb za male vlagatelje
seveda! Dokazano pa je, da je bilo
to »omajanje« skrbno pripravljeno
baš v voline svrhe. Gospoda od
»Jutra« in JDS — v nedeljo popold-
ne ste imeli spisano vlogo na de-
želno sodnijo in v ponedeljek ste imeli
v »Jug. kred. zavodu« celo dopol-
dne nastavljenega voluina, ki naj
vam bi takoj sporočil, kdaj zavod
ne bo mogel več izplačevati vlog,
da takoj nesete vlogo na sodnijo, ki
naj zavod zapečati in g. Peska pa
v takne v preiskovalni zapor!!! Dane-
s je lahko trdimo, da boste to
tajili — če molčite priznavate! —
pa so ljudje v Ljubljani, ki so to
vlogo videli in čitali!

V denarnih zadevah zaupanja
omajati ni težko. Kadarkoli lahko
prinese kak list kratkomalo vest, da
se je prišlo pri recimo »Jadranski
banki« na sled milijonskim poveren-
bam ali spekulacijam in da so vsled
tega hranilne vloge v nevarnosti.
Pač smo ravedovni, kako bi dotična
banka izgledala v dveh dneh!

O imobilnosti hranilnih vlog v
»Jug. kred. zavodu« ve tudi mnogo
povedati »strokovnjaški« Jutrov pi-

Komisar.

V tistih časih pred izbruhom svetovne
vojne se je zgodilo v Ljubljani naslednje:

Ljubljanski župan Ivan Hribar se je za-
meril centralni vladi, zato ni hotela potrdi-
ti njegove zopetne izvolitve. Tedanji ob-
činski svet se je ob soglasnem pritrjevanju
javnosti postavil na edino pravilno stališče,
da je ta akt centralne vlade grobo kršenje
občinske avtonomije in protizakonito nasli-
je vladajočih močtev, zato se je uprl in
možato demonstriral proti temu nasliju s
tem, da je Ivana Hribarja ponovno izvolil
ljublanski županom. Avstrijska vlada je
pa naredila kratek proces, razpustila je ob-
činski svet in poslala na ljubljanski magi-
strat — komisarja. To je bilo v onih žalost-
nih časih najboljše persequucij nemškega
avstrijskega centralizma, ki nas je brezob-
zirno davil in pritiskal k tlom. Vsi smo te-
daj stikali pesti in komaj čakali na dan ma-
ščevanja, ki smo ga hvala Bogu doživeli
leta 1918.

A zgodovina se ponavlja. Kakor nas je
tedaj davila in pritiskala k tlom vladajoča
kljka na Dunaju in ljubljanski deželni vlad-
di, tako nas hoče tudi sedaj terorizirati
ona kljka, ki jo je naš narod pri obeh zad-
njih volitvah justiciral, a ki se je trenutno
dokopala s tem, da je pogazila in zatajila
v svojem neomejenem vladohlepu ves svoj
program, do absolutne moči v naši nesreč-
ni deželi.

Kaj se je zgodilo?

Ljudstvo je pri zadnjih občinskih volit-
vah šlo enodušno v boj proti vladajočemu,
koruptnemu, bankokratskemu centralistič-
nemu režimu ter pomedlo z nosilci te-
ga režima, to je z JDS. Danes je ni stranke,
ki bi se upala koalirati s to justicirano
kljko, zato je gotovo, da bo JDS vržena v
svoji osrčiji s prestola in pahnjena tja, ka-

REGENTOV OBISK V KARLOV- CIH.

Beograd, 29. apr. (Izv.) Presto-
lonaslednik se je danes odpeljal v
Karlovce, odkoder se vrne prvi dan
po Veliki noči.

RUDARSKA STAVKA NA ANGLEŠKEM.

London, 29. aprila. Zastopniki rudarjev
so odklonili vladne predloge, ker po njih iz-
javi ne morejo odstopiti od zahteve po na-
cionalnem mezdnem in nacionalnem »poolu«
za dobičke, zakar se rudarji že dolgo bore.

UREDITEV FINANC AVSTRIJE.

Dunaj, 29. apr. (Izv.) Državni
kancler dr. Mayer je pozval danes
dopoldan k sebi voditelje delavskih
organizacij ter jih obvestil o odhodu
delegatov finančnega odbora zveze
narodov ter o predlogih, ki jih bo
odbor imenom Avstrije stavil vrhov-
nemu svetu v zadevi ureditve finanč-
nega položaja Nemške Avstrije. Vla-

mor spada, to je na zatožno klop. Ti ljudje
so pa tako brezobzirni, da nočejo vzeti na
znanje te volje ljudstva in te svoje obsod-
be, ampak se hočejo kot zvesti učenci in
hlapci nekdanje Avstrije poslužiti tudi av-
strijskih metod ter se vzdržati na krmilu s
silo. Urbi et orbi razglašajo že danes poli-
tičnim strankam: Zahtevamo župa-
ne povsod, vkljub temu, da smo
povsod v manjšini. Če se ne
ukonite, pogazimo ljudstvo vo-
ljo, razpustimo od ljudstva iz-
voljene občinske svete in po-
stavimo povsod — komisarje.

Pončeni ljudje govorijo tudi že o klju-
čih, po katerih naj bi bili sestavljeni so-
sveti.

Tako torej! S komisarji nam sedaj gro-
zi ta kljka, ki je bila vržena povsod s pre-
stola, ki jo je ljudstvo obsodilo, kakor še
redko pri nas kako drugo stranko. Mala,
neznatna peščica teroristov, ki jih je ko-
maj toliko, da bi napolnili ravnateljsko so-
bo »Jadranske banke« se hoče poslužiti se-
daj nalskrajnjega sredstva ter razgrniti
morda celo po Tislini metodi z žandarji,
svobodno izvoljene občinske svete ter vpo-
liti diktaturo najnižje sorte.

Pravi! Če hočete, lahko storite to, ima-
te v rokah moč, imate žandarje in celo ka-
none, če bi baloneti ne zadostovali. Mirne-
ga srca pričakujemo mi to, kajti vemo do-
bro, da bo vaše plačilo tem grozljivci. Ni
krvavel in se boril naš narod stoletja za
to, da bi prišel iz Habsburških krepeljev
v roke Jadranski banki in perversne kljke,
ki se zbira okrog »Jutra«. Kar polzkusite,
kar na dan s komisarjem, a prisegamo vam
svečano, da bo to zadnji akt vašega režim-
a, kajti za JuDaSevo niso umirali najbolj-
ši sinovi našega naroda.

da je tozadevno izdelala finančni na-
črt, ki ga pa z ozirom na važne
splošne in zasebne gospodarske in-
terese drži strogo tajno.

BORZNA IN TRŽNA POROČILA. 29. aprila.

Valute in devize.
Dunaj: Valute: Dolarji 659—660,
marke 1013—1019, funti 2630—2650, franki
5035—5075, lire 3180—3205, dinarji 1829—
1849, poljske marke 7750—7975, švic. fran-
ki 11.600—11.650, češkoslovaške krome 892
75—901.75.

Praga: Valute, Nemške marke 112.
77, italijanske lire 28950, francoski franki
533, angleški funti 299.50, dolarji 73.62, di-
narji 196, avstrijske krome 10.67 in pol.

Curih: Berlin 8.95 in pol, Newyork
575, London 2266, Pariz 43.65, Milan 27.65,
Praga 7.75, Budimpešta 2.20, Zagreb 4, Vara-
šava 0.70, Dunaj 1.50, Kristijanija 0.94.

Beograd: Vsi del praznikov borza
danes ni poslovala.

Zadrugišna misel in »Ju- goslov. kred. zavod«.

»Jutrova« ogabna gonja polago-
ma pojenjuje — volitve so izvršene
in s tem je odpadel povod nadalj-
nim napadom. Da pa bi njihova »raz-
kritja« ohranila vsaj na videz stvar-
nosti in verjetnosti, je priobčilo več-
rajšnje »Jutro« pod rubriko »Go-
spodarstvo« — to pa zato, da bi do-
pis vsaj izgledal strokovno — član-
cič zgorajšnjega naslova. Kakor so
se dosedanjí pamfleti »Jutra« odli-
kovali po brezumni podlosti pisave,
se odlikuje ta člančič po neverjetno
jezuitsko-farizejskem zavijanju in
naravnost lažljivem poročanju go-
tovih dejstev.

Opetovano smo že konstatirali,
da slone vsi »Jutrovi« napadi na
Reicherjevem revizijskem poročilu.
Ravnotako smo že ponovno povda-
rili, da je to poročilo tendenciozno
in neresnično, kar se bo dokazalo
pri sodniji. Čisto navadna laž je, ko
piše »Jutro«, da je »skoraj ves ka-
pital izposojen« skupini načelstva v
njegove trgovske in podjetniške
privatne posle. »Zavod ima kot za-
druga po pravilnih namen, podpirati
vse zadrugišne ter je to svojo nalo-
go v polni meri tudi vršil. Brezvest-

ni pisec naj se raje preje informira,
predno vedoma in hote poroča tako
neresnico v svet. Ne samo v Slove-
niji, še prav posebno v Prekmurju
je bil »Jug. kred. zavod« prvi in edi-
ni, ki je podpiral slovenski živelj,
slovenskega obrtnika, trgovca,
uradnika, kmeta ter mu omogočil
tam nastanitev in delovanje ter tako
kreplil narodno zavest nezavednega
Prekmurja. Tudi »Jadranska banka«
se je svoječasno »interesirala« za
Prekmurje. A spoznala je takoj, da
se tam ne bo dalo delati milijonskih
dobičkov, zato se v Prekmurje sploh
ni spuščala. Od civilnih in državnih
oblasti priznana dejstvo je, da je
baš »Jug. kred. zavod« tisti, ki je
največ pripomogel s svojim nese-
bičnim in skrajno kulantnim postop-
anjem do narodno-gospodarske po-
vzdige Prekmurja.

Neverjetna predrznost je, da si
ljudje, ki so absolutno odvisni od
milosti banke, kateri se mora dajati
milijone pod zaporo, sploh upajo
govoriti o »strokovni kritiki in iz-
ražati najstrožjo sodbo nad takim«
poslovanjem. Ta gospoda, ki ima
toliko masla na glavi, da se že se-
daj skuša poravnati glede tožbe z g.
Peskom bo prav kmalu občutila na
lastni koži malo bolj strokovno kri-
tiko in res najstrožjo sodbo in ob-

sec. Pribijemo le dejstvo, da si pu-
sti »Jadranska banka« odpovedati
zneske po 5000.— K in da so bili ča-
si, ko se je dalo od ravno tiste ban-
ke izsesati 30.000 K komaj v šestih
obdobjih po 5000 K. Take »imobil-
nosti« »Jug. kred. zavod« res ne
pozna!

Edina »krivda« g. Peska in »Jug.
kred. zavoda« je, da je zavod poso-
dil g. Pesku en milijon dvestotisoč
kron za nakup rotacije in dveh stav-
nih strojev v Nemčiji. Ta kredit mu
je prvotno dovolil »Kreditni zavod
za trgovino in obrt« ki mu ga je pa
sredi januarja nenadno odpovedal.
»Jug. kred. zavod« je imel dovolj
denarja in je načelstvo in nadzor-
stvo zavoda v skupni seji v odsot-
nosti g. Peska ugodilo prošnji gosp.
Peska za ta kredit, ki je bil absolut-
no zadostno varen. In to dolg je tudi
faktično že popolnoma poravnal.
Prav izrecno dvomimo, da bi bil ta
korak načelstva zavoda tako straš-
no usodopoln za vlagatelje zavoda,
kakor to skuša prikazati »Jutro«.

In v enaki obliki so tudi vsa osta-
la »Jutrova« poročila škodoželjno
zavita in naravnost falzificirana. Ja-
vnost je nad temi »razkritji« že pri-
čela izrekat »najstrožjo sodbo«.
Kakor čujemo se dvigi pri »Jadran-
ski banki« na podlagi izida občinskih

volitev množe, a dvigi pri »Jug.
kred. zavodu« so tako prenehali, da
je poslovanje zavoda v istem nori
malnem, rednem in solidnem tiru,
kot je bilo pred tem brezvestnim
hujskanjem političnih špekulantov
okoli »Jutra« in JDS.

Zaključujemo z »Jutrovim« član-
karjem: »V bodoče pa bo treba s
pravočasno in strogo revizijo po-
vsodi skrbeti zato, da ne bo privatna
ali politična špekulacija na podoben
način spravljala našega zadrugiš-
tva (mi se pristavljamo: denarstva
sploh) v nevarnost.«

Mi podčrtavamo besedico »po-
vsodi« ki jo »Jutro« postavlja tja
kar bolj pro forma; in če se ne mo-
timo se nam obeta prav stroga re-
vizija prav kmalu in to tam, kjer je
res najbolj potrebna: proti JDS.
Stranke so pred volitvami obljubo-
vale volilcem, da bodo v prvi vrsti
prav temeljito revidirale ljubljansko
magistratno gospodarstvo in vse,
kar je z njim v zvezi, pa naj si bo
»Jadranska« ali »Ljubljanska« ali
»Mestna«. Ali bo revizija še pravo-
časna, je vprašanje, da pa je abso-
lutno potrebna in da se bo morala
izvršiti — pa makar tudi pod komi-
sarjem — zahteva v Ljubljani
osemtisoč volilcev!

Trnjeva krona...

Praga, 26. aprila 1921.

Živimo pod utisom trnjeve krone, ki so jo v nedeljo popoldne nesli legijonarji pred mučeniki-legijonarji, ki jih je do smrti utrpel poslednji Habsburg Karel... Karel Habsburgski da ni nikomur ničesar žalega storil? Trnjeva krona, dar prezidenta Masaryka mučenikom - legijonarjem ki jih je dal Habsburžu leta 1918, na italijanskem bojišču na sramotno smrt obsoditi, dasiravno so bili enakovredni borci, borci mednarodno priznane armade češkoslovaške, trnjeva krona priča, kaj je bil Habsburg Karel.

42 rakev pod lavorjevimi venci se pelje od historičnega kraja, od Staromestne radnice, po starih in novih praških ulicah tja gori na tiho Olšansko planoto, kjer je določeno mesto za poslednji počitek mučenikom, 42 rakev na lafetah in topovih... preprosto, toda svečano, pred njimi trnjeva krona na lavorjevem podstavku... Stotisočglava množica spremlja borce-mučenike, stotisočglava, in vendar tiho, grobno tiho... samo plač preruše grobno tišino. Duhovi mrtvih herojev so se vrnili nad Staromestno radnico plovejo z duhovi 27 čeških plemičev, umorjenih od Habsburžana pred 300 leti na tem kraju, šepetajo o zgodovini maščevalki...

Z moritvami se je uvedel Habsburžan, z moritvami je odšel...

42 herojev izmed onih, ki so umrli na vešalih, in kojih grobovi so se našli. Teh 42 poslednja čast za vse druge, kojih kosti so morebiti razmetane. Kje je junak Havlena, novodobni Janošik? Janošik slovaški borec za kmetsko svobodo, je zaplesal pod vešali, Havlena na smrt obsojen, pripeljan pod vešala, je kot Sokol skočil na vešala in si je z lastno roko dal zanjko okoli vratu, ker se je prvič izmuznila, in se spustil dol... s prezirljivostjo nad krvniki je izdihnil junaki, mučeniki Havlena, kojega grob je neznan... Toda tudi njegov duh plava nad množicami, ki se pomikajo na Olšansko planoto. Spreved za trnjevo krono, poslednji dar vojskovodje svojim zvestim, katerim prisega z narodnim vred, da bo branil republiko in demokracijo z imovino in življenjem.

Na Olšanah... salve, za njimi 42 topovskih strelav v poslednji pozdrav... Narod se razhaja s prisego, ki je nikdar ne prelomi: hoče biti odločen, kakor so bili odločni mučeniki-legijonarji, počivajoči sedaj na Olšanski planoti...

Pomočniki komisarjev na prekmurskih veleposestvih.

Murska Sobota, 25. aprila.

Pred kratkim je bil objavljen v »Napreju« članek o državnih komisarjih in njih pomočnikih, nastavljenih na veleposestvih neprijateljskih podanikov v Sloveniji. Kratko se je omenilo tudi Prekmurje. A razmere se razvijajo vedno bolj čudno.

Ministrstvo pravde je poslalo na nekatera tukajšnja veleposestva ruske generale, kneze in atamane (!) kot pomočnike državnim komisarjem ter jim nakazalo dnevne po 40 dinarjev.

Ta veleposestva so tako mala, da še sam komisar ne bo imel dovolj posla. Kaj bodo neki delali pomočniki? Nadalje so popolnoma nepoučeni o tukajšnjih razmerah, s prebivalstvom popolnoma nepoznani, ne razumejo drugega kot ruski jezik, nimajo niti pojma o potrebah prebivalstva.

Ta veleposestva, od katerih se je oddal potom agrarne reforme večji del v zakup, so tako mala, da komaj pokrivajo svoje tekoče stroške. Ako računamo, da bo komisar plačan z najmanj 40.000 K na leto, a pomočnik z dnevnic 160 kron, t. j. letno okroglo 60.000 K, pridemo do ogromne vsote 100.000 K pri enem veleposestvu na leto. Tak luksuz bi si moglo dovoliti le par veleposestev v Prekmurju.

To pomeni na brezobrazen način krasti državno dobro.

Vprašanje je še: Koliko takih za kak pravi posel sploh neporabnih troškov naše in bivše ruske države nam bo še blagovolilo poslati ministrstvo pravde? Ali ne bi bilo bolje, da bi se jim dala »zaslužena« penzija direktno iz državne blagajne? Bi saj ne širili okoli sebe nezadovoljstva in

v našem ljudstvu čudnih pojmov.

Toliko v razmišljanje ministru pravde gospodu Djuričiču.

Govor posl. Deržiča.

(Dalje.)

Ustavni načrt se je sprejel kompromisnim putem, in sicer je bil že takoj prvi člen posledica kompromisa med obema meščanskima buržoaznim strankama: radikali in demokrati, kakor smo videli, ko smo govorili o imenu države. Ko ste se ti dve stranki sporazumeli glede imena, so prišla na vrsto druga vprašanja. Gospodje, opozarjam vas samo na grozovit kampanjo deomkratskega časopisja zlasti v Zagrebu in Ljubljani, kjer so naši takozvani slovensko državotvorni elementi pobijali z vso vehemenco sploh vsako insinuirano, da bi mogle priti v ustavo tudi socialno-ekonomske odredbe. To je trpelo mesece in mesece; toda preko noči se je izvršil preokret in mi smo takoj vedeli, zakaj to. Večine ni bilo! Vršili so se pregovori z muslimanskim klubom in z zemljoradniki, in tako je prišel oddelek III. v ustavo. Vlada ga je sprejela po sami izjavi gospoda ministra za konstituant kot sprejemljivega in dobili smo socialno-ekonomske odredbe, ki govorijo v pretežni meri o naših šumah. Agrarna reforma je kolikor toliko potisnjena v stran, ker je muslimanski klub v tem oziru stavil gotove zahteve in se je tukaj kar že prejudiciralo. Torej se teh zahtev ne sme potom ustave onemogočiti.

Gospodje, in kaj je posledica tega? Posledica tega je, da vzlic temu, da je spoštovani gospod Sahib Korut rekli, da oni niso trgovci, med jugoslovanskim ljudstvom vlada ta zavest, da se ta naša ustava ne sprejme načelno na podlagi, kaj je za naš jugoslovanski narod res dobro in kaj ni, ampak da se sprejme na podlagi ad hoc kompromisov, da gotove stranke obdržijo oblast v rokah.

Dokaz temu je cel oddelek III., ki govori samo o zemlji in šumah, pusti pa ono bogastvo, ki je še neizčrpano, to je ono, ki je pri nas prepuščeno popolnoma gospodu finančnemu ministru, in sicer v § 117. Tam smo mi prevzeli, kakor hočete, od Avstrije ali od Madžarske krassen načrt. Tu se namreč pravi: »rude, lekovite vode i vrela i prirodne snage svojine su državne«.

To je jako lepo, to je deklaracija, ki nikogar ne veže, ampak obstoječim strankam daje priliko, da potom finančnega ministra omogočuje raznim konsorcijem, da izrabljajo ono naše bogastvo, ki je na naši jugoslovanski zemlji. To se da narediti in vladne večine se dajo dobiti! K večjemu da pride do takozvane nacionalizacije, ki se je pri nas v Sloveniji pri Trboveljski premogokopni družbi pokazala v tem, da je tako centralna kakor tudi deželna vlada pristala na novo emisijo delnic, drugače nima pri tem prav nobenih pravic!

Mi narodni socialisti tega ne moremo priznati. Če ste že rekli, da so šume, da so veleposestva po tem ustavu skupna last, da ima do te skupne lasti predvsem pravico jugoslovansko delavsko ljudstvo, potem je bila Vaša dolžnost, da še boli zagaranirate pravice jugoslovanskega ljudstva na ona neizčrpana bogastva, ki leže pod jugoslovansko zemljo.

Tega pa Vi niste storili. Prepričan sem, da bi Vi to storili, če bi Vam manjkalo še 10 glasov do večine in če bi moji prijatelji s skrajne leve vstopili v Vašo vlado. To je dejstvo, s katerim moramo računati zastopniki jugoslovanskega proletarijata. Mi vemo, da je delavski pokret v prejšnji Srbiji rodil boje, osredotočenje vseh narodnih moči v eni edini organizaciji, da se ljudstvo osvobodilo. Delavstvo Kraljevine Srbije je bilo glede tega enega mišljenja, namreč mišljenja, da mora vse ljudstvo skupno nastopiti. Mi tudi vemo, da prečani nismo mogli voditi takega pokreta, ker smo bili pod pritiskom madžarske in nemške oligarhije, ki takega narodnega pokreta med delavstvom kratkoma ne bi bila dopustila, in ker so na drugi strani prihajale iz Dunaja in Budimpešte razne ustanove, ki so ustanavljale takozvano internacionalo, ki je našega jugoslovanskega delavca odvajala njegovemu lastnemu narodu. Umevno je, da to delavsko ljudstvo po prevratu ni moglo takoj priti do enotne navdušene narodne stanovske organizacije, da bi tukaj zahtevalo in branilo pravice jugoslovanskega delavskega ljudstva. Mi pa smo tudi prepričani in dobro vemo,

da to jugoslovansko delavsko ljudstvo nikdar ne bo pristopilo, da bi se po oddelku III. reševala vprašanja glede veleposestev in pa glede šum, da bi se pa ona bogastva, ki bodo pravzaprav postavila našo državo na oni temelji, ki si ga želimo, da bi se ta bogastva, ki leže v naši zemlji, potom obstoječih vladnih naredb in ministrskih svetov, dajala kratkoma v eksperimentiranje tujim konsorcijem. To v ustavi ni zagarantirano, proti temu moramo mi narodni socialisti protestirati in povzdigniti svoj glas. Zahtevali bomo tako dolgo, dokler ne bomo dosegli, da se nacijalizirajo vsa naša veleindustrijska podjetja, da preidejo predvsem vsi premogokopi v državno last jugoslovanskega ljudstva.

Vladni načrt predvideva enotno edinstveno državo na popolnoma policijskih odredbah.

O tem se je že veliko govorilo meritorno, stvarno in znanstveno, da to ne bo v korist zdravemu razvoju našega jugoslovanskega ljudstva. Opozicijske stranke so oddale svoja odvojena mišljenja, in jaz se bom pečal samo z odvojnimi mišljenjem jugoslovanskega kluba, ker se je to odvojeno mišljenje, vsaj kolikor sem jaz mogel razbrati s tega elaborata, naredilo radi tega, da se s tem povdarja neko principijelno slovensko stališče.

Priznavam, da je do gotove meje to stališče pravilno, kajti mi moramo zavrniti zahtevo, da bi se sedaj v novi državi Slovenija zopet razdelila po starih narodnih mejah med Štajerce, Kranjce in nazadnje še med Korošce. Mi to kratkoma odklanjamo. Odklanjamo razdelitev Slovenije v dve mali pokrajini s približno 400.000 prebivalci, da bi se tam zopet pričel štajerski, kranjski in koroški separatizem. Tega, gospodje, tudi ni potreba in bi tudi nikdar do tega ne bilo prišlo, če bi se bila v ustavnem odboru, oziroma v vladi gospoda Pašića ustava sestavila na podlagi dejanskih potreb, ne pa na podlagi potreb posameznih političnih strank! S tem nočem reči, da sem plemenski separatist, da zahtevam nedeljeno Slovenijo. S tem nočem reči, da podpiram separatizem Radica, ki zahteva neko neodvisno republiko v kraljevini S. H. S. Povdarjati pa moram eno, da je Slovenija sedaj res ena enota, ki se danes ne sme še hujše razkosati. Gospodje, Vi veste, da smo mi Slovenci izgubili naše najlepše delo. Mi narodni socialisti imamo točko v svojem programu, kjer se izrečno pravi, da jugoslovanski narodni proletarijat tako dolgo ne bo miroval, dokler ne bo zadnja slovenska, zadnja srbska in zadnja hrvaška vas združena v enotni jugoslovanski državi. Ampak, gospodje, danes, kakor dejansko stojimo, ko smo izgubili svoje najboljši dele, bi bil jaz proti razdelitvi Slovenije v dve mali pokrajini, ki bi napravila samo še večji separatizem med Slovenci. Če bi imeli danes Gorico, Trst, Istro, potem bi se jaz prav nič ne protivil, če bi se razdelila Slovenija v dve pokrajini. Ena s centrom v Trstu, a druga s centrom v Ljubljani ali Mariboru. Dokler pa mi nimamo Trsta, Gorice in Istre, tako dolgo je po mojem mnenju razdelitev Slovenije v dve mali okrožji škodljiva interesom ljudstva kakor tudi interesom države. Ne morem pa tudi pristati na stališče Jugoslovanskega kluba, ki je zahteval neko avtonomijo z gotovimi političnimi sinekurami, ki bi bile še v veliko večjo škodo našemu narodu. Ne morem najti za dobro, da je potrebno ravno 12 poverjeništev v Sloveniji, da se ta pokrajina razvija po svojih enotnih naravnih kulturnih in gospodarskih razmerah. Imamo skušnje, da so ta poverjenišstva, ki danes pri nas obstoje, kriva, da je naša konstituenta taka kakršna je, in da so ta poverjenišstva s svojimi strankarskimi zastopniki zagrešila ono, o čemer se Vi danes bojite govoriti, namreč to, da revoltira delavsko ljudstvo proti vladnemu načrtu in da želi, da kakor hitro mogoče strankarski poverjeniki zginejo s svojih mest.

Rekel sem, da ne morem priznati take avtonomije za Slovenijo; ravno tako ne morem priznati stališča, ki ga zastopajo gospodje iz Narodnega kluba, ki zahtevajo Hrvaško, Slavonijo in Dalmacijo kot nekako historično in ne vem kako edinično še. Gospodje, tudi tu se meni zdi, da tukaj strankarstvo igra prav veliko vlogo. Bodimo odkritosrčni in priznavajmo, da je nedopustno zahtevati, da bi n. pr. Zemun ali Indija še vedno spadala pod Zagreb. Mišlim, če bi bil tu drugi motiv, potem

to vprašanje sploh ne bi prišlo na dnevni red, ker je nemogoče, da bi mi pristali, odnosno mogli pristati, če smo pošteni Jugoslavlani, na prejšnje historične meje, ki so jih diktirali z Dunaja in Budimpešte. Mi na to ne moremo pristati, moramo pa zahtevati eno, da se spoštujejo ekonomske in narodnostne razmere pokrajin, na katerih dotični deli našega naroda žive, da se s tem izognemo še hujšim domačim bojem in preplrom, nego so se vršili zadnja leta.

(Konec prih.)

Razna poročila.

Na prvi prihodnji seji konstituante dne 9. maja bo vlada odgovorila na vprašanja mnogih poslancev o terorju na Beki in v Istri.

Delo konstituante. Samo na treh sejah se bo še nadaljevala splošna debata v konstituenti, ker ima govoriti še okoli 20 poslancev, večinoma iz vrst opozicije, potem bo govoril član vlade, nakar se prične podrobna debata. Za podrobno debato vlada veliko zanimanje. Posebno mnogo se bo govorilo pri členih glede imena države, glede tiska in vere.

★

Gospodarstvo.

NARODNO PREMOŽENJE GLAVNIH DRŽAV.

»The Savings Banks Association« (Udruženje hranilnic) države New York podaje sledeče številke o narodnem premoženju raznih držav:

Narodno premoženje Zedinjenih držav se je pomnožilo od začetka vojne sem od 250 na 300 milijard dolarjev (42.000 milijard kron). Anglije od 130 na 230 milijard dolarjev, Francije od 65 na 100 milijard dolarjev, Italije in Belgije se je povečalo za tretjino, a Japonske za polovico. Narodno premoženje Nemčije se je pa baje skrcilo od 85 na 20 milijard dolarjev.

Omenjena ameriška statistika navaja kot vzrok nazadovanja nemškega narodnega premoženja zgube državnega ozemlja, zgube vsled odstopa večjega dela trgovinske mornarice in glavnice naloženih v inozemstvu in oškodovanje zunanje trgovine ter narodno gospodarske moči.

Nam se zdi, da je nemško narodno premoženje mnogo preniško ocenjeno. Ako bi bila ta cenitev pravilna, bi narodno premoženje Nemčije (20 milijard dolarjev t. j. okroglo 100 milijard zlatih frankov) ne doseglo niti polovice vojne odškodnine naložene Nemčiji (212 milijard zlatih frankov). Ni izključeno, da je cenitev omenjenega ameriškega združenja hranilnic tendenciozno v smislu nemških zahtev po znižanju vojne odškodnine ter da tiče za to statistiko nemški finančni in politični režiserji.

★

+ Trgovinska pogajanja med Jugoslavijo in Italijo se bodo v kratkem začela nadaljevati, ker bo Italija te dni evakulirala tudi severne kraje Dalmacije. Začetkom maja prideta v Beograd k pogajanjem g. Lucio in Quartieri.

+ Naša udeležba na pečunskih promogovnikih, iz Beograda poročajo, da je reparijska komisija v Parizu odredila, da dobi naša država dve leti po ratifikaciji mirovne pogodbe 52, pozneje pa 72% premogovne produkcije v Peču.

+ Naknadno žigosanje obveznic vojnih in predvojnih posojil. Finančni minister je odredil z odlokom od 26. aprila t. l.: 1. Da se prošnje za naknadno žigosanje obveznic vojnih in predvojnih posojil bivše avstro-ogrske monarhije morejo obravnavati, ako so bile do vstetega 31. maja t. l. vlozene pri kakem državnem uradu. Kasneje vlozene prošnje se ne bodo upoštevale, ker se rok ne bo več podaljšal. 2. Prošnje je treba priložiti tudi obveznice, za katere se zahteva naknadno žigosanje. 3. Prošnje je treba vložiti pri delegacijah ministrstva za finance v Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu in Splitu, oblastni finančni direkciji v Novem Sadu, v Srbiji in Črni gori pa pri generalni direkciji državnih davkov.

+ Sadjarsko društvo za Slovenijo, ki se je nedavno ustanovilo v Ljubljani, je pričelo izdajati lastno glasilo »Slovenski sadjar«. List ureja g. M. Humeč, višji sadjarski nadzornik.

+ Tvorilca za eter v Zagrebu, V Arkovi tvorilci v Zagrebu je zgrajen poseben oddelek kjer se bo proizvajal eter.

+ Pridelovanje vina v naši državi. V Jugoslaviji pridemo letno 5-6 milijonov hektolitrov vina. Sami ga konzumiramo do tri milijone, tako da ostane za izvoz 2-3 milijone hektolitrov.

★

+ Izmenjava bankovcev v Madžarski. Pri konferenci stranke poljedelcev je izvajal finančni minister Hegedüs tekmo debato o zakonskem načrtu provizorične ureditve denarnega prometa nastopno: Bankovci se izmenjajo brez odbitka v dveh tednih. Nadaljnja dva tedna bodo vsi davčni uradi brez odbitka. Ko potečejo ti štiri tedni, bo znašal odteglaj 4 odstotke, ki se

tevat eno, da se spoštujejo ekonomske in narodnostne razmere pokrajin, na katerih dotični deli našega naroda žive, da se s tem izognemo še hujšim domačim bojem in preplrom, nego so se vršili zadnja leta.

(Konec prih.)

Zedinjenim državam ne ugajajo nemški predlogi. Washingtonski dopisnik lista »Times« javlja, da je že popolnoma gotovo, da bodo Zedinjene države obvestile nemško vlado, da njeni predlogi niso take narave, da bi opravičevali njihovo predložitev zaveznikom potom Zedinjenih držav. Dopisnik dostavlja, da prevladuje v odločilnih krogih v Washingtonu prepričanje, da se nameravane vojne odredbe zaveznikov ne morejo ustaviti in da se z daljšim odlaganjem izvedbe teh vojnih odredb daje Nemčiji samo možnost za nove poskuse zavlačevanja.

bo do konca leta stopnjevale zvišal na 35 odstotkov. Madžarske banke bodo imele zadostno zalogo novih madžarskih novčanic, da se bo zamenjavanje gladko izvršilo. Z zamenjavo bankovcev se Madžarska popolnoma odcepi od bivše Avstro-ogrske banke in približa svojo valuto franku.

+ Padanje cen na Madžarskem. Z zboljšanjem madžarske valute so tudi cene živilih močno padle. Nedavno je še veljalo goveje meso 140 K za kg, danes le 20 kron. Cene vina so padle od 40-50 K na 16-18 K. Moka velja danes le 10-11 K za kilogram.

+ Stanje papirnatega denarja v Madžarski in Avstriji. V Madžarski je v prometu okrog 16 milijard kron, v Avstriji pa preko 39 milijard. V Madžarski pride na osebo 1600 papirnatih kron, a v Avstriji 7000. To razmerje tudi opravičuje, da se je madžarska krona dvignila, dočim avstrijska ne more nikamor.

+ Padanje cen tekstilnemu blagu v Avstriji. Z Dunaja poročajo, da je že dalje časa opažati stagnacijo v trgovini s tkalnim blagom. To je povzročilo, da so začele cene v trgovini na debelo padati.

+ Kompenzacijska trgovska pogodba med Avstrijo in Poljsko. Med Avstrijo in Poljsko se je sklenila trgovska kompenzacijska pogodba, ki velja od 31. marca 1922. Poljska se zavezuje uvoziti v Avstrijo 81 tisoč ton premoga in sicer v mesečnih obrokih po 13 tisoč ton, dalje 10 tisoč ton surovega mineralnega olja in naftnih produktov, 150 vagonov jaje od 1. aprila 1921 do 30. julija 1921 ter 8000 kubičnih metrov lesa. Avstrija pa se zavezuje uvoziti na Poljsko večjo množino eksplozivnih snovi, strojev, različnih tehničnih priprav, lokomobli in drugo. Dalje 35 novih lokomotiv, ravnotako 350 novih železniških vagonov.

+ Povišanje uvoznih carin v Avstriji. Od 15. aprila se plačujejo v Avstriji uvozne carine z 80 kratnim zneskom nominalnih carinskih postavk, dočim so se sedaj plačevale z 60 kratnim nominalnim zneskom.

+ I. splošni vrtnarski velesejem in razstava v Brnu. Pod pokroviteljstvom moravskega deželnega odbora in mesta Brna priredi Moravsko deželno društvo vrtnarjev od 14. do 21. avgusta 1921 vrtnarsko razstavo. Opozarjamo interese na to razstavo, ki bo nudila vsem strokovnjakom pregled današnje razvite vrtnarske stroke in vseh v njen delokrog spadajočih produktov.

+ Produkcija sladkorja na Poljskem. Produkcijo sladkorja cenijo letos na Poljskem na 210.000 ton. Za domačo uporabo 140.000 ton sladkorja, drugo se bo izvozilo.

+ Angleška zunanja trgovina. V marcu t. l. se je uvozilo v Anglijo za 93.741.654 funtov sterlingov, iz Anglije pa se je izvozilo za 66.808.961 funtov sterlingov.

+ Dobava lokomotiv za Rusijo. Ruski ljudski komisar za promet je bil te dni v Pragi. Poroča se, da morajo Skoda tvornice izdelati in pripraviti za izvoz 100 lokomotiv za Rusijo.

+ K industrijski krizi v Italiji. Kakor poročajo iz Milana, je tamosnja veletrdka Abollini & Comp bila proglašena za bankrotno. Pasiva znašajo 7 in pol milijona lir, proti katerim stojijo aktiva 4 milijona lir.

NOVO! NOVO!
NARCIS
1. GO GRUDEN
ZVEZNA KNJIGARNA
LJUBLJANA, MARIJIN TRG 8.

Dnevne vesti.

— **General Branko Jovanović.** Včeraj dopoldne je umrl nagle smrti minister vojne in mornarice general Branko Jovanović, častni adjutant Nj. Vel. kralja. Rojen je bil leta 1868. v Beogradu, gimnazije je končal leta 1885., nižjo vojno akademijo 1. 1888., višjo vojno akademijo v Beogradu 1. 1893., generalsko akademijo v Petrogradu pa 1. 1897. Za generala je bil imenovan 1. 1916. Za vojne z osrednjimi silami je z velikim uspehom poveljeval konjeniški diviziji do prihoda na Krf, kjer je moral radi boleznj odstopiti s tega mesta, na kar je odšel na zdravljenje v Pariz. Za svoje zasluge je bil odlikovan z najvišjimi vojaškimi odlikovanji in najvišjimi priznanji, tako našimi kakor zavezniki. Ko si je okrepel zdravje, je bil radi velike sposobnosti pozvan na kočljivo mesto vojne in mornarice 19. februarja 1. 1920. Ker je vodil najuspešnejše ta resort, je kot primerna oseba prevzel isto mesto drugič 17. maa 1920. in tretjič 1. januarja 1921.

— **Novi poverjeniki deželne vlade.** Iz Samostojne kmetijske stranke so imenovani sledeči poverjeniki: posestnik in mlinar (bivši sodnik) Štefan Dobnik iz Zlatolčja pri Ptuj kot predsednik; dipl. agronom Al. Jamnik kot poverjenik za javna dela in bivši državni poslanec in posestnik iz Češnjice pri Železnikih Fran Demšar kot poverjenik za kmetijstvo.

— **Pozdravna brzojavka pravoslavnih Čehov Pašiču.** Pravoslavni Čehi so s svojega zborovanja dne 25. t. m. v Litovli na Moravskem poslali ministrskemu predsedniku Pašiču to-le brzojavko: Mnogo iz Moravske, zbrana v vasi Hudobin pri Litovli, prosi s škofom Dositejem vred Boga za to, da bi Vi dolgo in srečno živeli in da bi bil srečen tudi srbski narod. Pošiljamo Vam iskrene pozdrave. V imenu ljudstva Josip Videk, duhovnik.

— **Likvidacija ministrstva za prehrano in obnovo zemlje.** Ministrski svet je sklenil, naj ministrstvo za socialno politiko končno likvidira skladišča bivšega ministrstva za prehrano in obnovo zemlje. V teh skladiščih se nahaja blaga v vrednosti nad 50 milijonov dinarjev.

— **Poljedelski minister v Ljubljani.** Predvčeršnjem popoldne je dospel v Ljubljano poljedelski minister Pucelj. Na kolodvoru ga je sprejel predsednik deželne vlade dr. Baltič.

— **Naš poslanik v Pragi g. Ivan Hribar.** Je nastopil večtedenski dopust. V njegovi odsotnosti ga bo nadomestoval g. Lukovič.

— **Prepovedani časopisi.** Po odloku ministra za notranje zadeve so v naši državi prepovedani sledeči listi: »Wiener Stimmen«, ki izhajajo na Dunaju, »Magyar Ország«, ki izhaja v Budimpešti, »Edinost«, ki izhaja v Chicagu, »Volksheimat« in »Deutsche Tren«, ki izhajata v Avstriji. Vsi ti listi pišejo tendenciozno in lažljivo o razmerah v naši kraljevini.

— **Novi predsednik Jugoslovanske akademije.** Vsled odstopa predsednika Jugoslovanske akademije v Zagrebu dr. Vladimirja Mažuraniča, je bil izvoljen na njegovo mesto redni profesor filozofske fakultete zagrebške univerze dr. Gustav Jančič, ki je sicer rodom Čeh, a je že od 1. 1887 pravi član akademije.

— **Društvo slovenskih leposlovcev** je dobilo na udanostni brzojavki sledeče pismo: »Njegovo Velikanstvo kralj in Njegovo kraljevsko Visočanstvo naslednj prestopa toplo zahvaljuju na izjavama odanosti i lepim željam, upućenim prilikom skupa slovenskih književnika v Ljubljani.«

— **Uporaba šolskih prostorov.** V Uradnem listu je razglašena naredba deželne vlade, da se smejo šolske zgradbe in šolski prostori načeloma uporabljati le za šolske namene in za šolske prireditve (t. j. za šolske slavnosti, koncerte, telovadne, dramske in slične predstave, ki jih prireja učitelji z učenci). Nadalje se smejo imenovani prostori uporabljati za poučna predavanja na polju umstvene ali gospodarske prosvete, ako vodi ta predavanja učitelj. Učitelj pa je odgovoren za to, da se predavanja ne zlorabljajo za ščuvanje zoper državo, zakon, državna oblastva in njih odredbe. Študi in zborovanja politične narave se v šolah ne smejo prirejati. Šolske telovadnice služijo šolski telovadbi in šolskim prireditvam, a uporabljati jih smejo tudi telovadna društva za telovadbo.

— **Višji šolski svet** ima prvo sejo dne 5. in 6. maja. Nabrabo se je ogromno gradiva. Za podpredsednika višjega šolskega sveta je imenovan šolski vodja Jakob Dimnik.

— **Spremembe v armadi.** Polkovnik Emil Belč, ki je bil dosedaj načelnik generalnega štaba 1. armijske oblasti v Novem Sadu, je imenovan za načelnika operativnega odeljenja glavnega generalnega štaba naše armade.

— **Imenovanje.** Gozdarska oskrbnika inž. Zmago pl. Zienfeld na Bledu in inženir Fr. Suigaj v Ljubljani sta imenovana za višja gozdarska oskrbnika v 8. čin, razredu. Za izvršilne uradnike so imenovani poduradniki: Rud. Lukesch in Iv. Rakovec v Ljubljani, Iv. Jug v Mariboru, Jos. Obed v Novem mestu in Jos. Volanšek v Mariboru.

— **Restavracija na kolodvoru** v Rogasški Slatini je razpisana do 15. maja. Podrobnosti so razvidne v Uradnem listu št. 44.

— **Pettauer Musikverein** v Ptuj je razpuščen.

— **Najmanjši trg v Sloveniji** je vsekar Lemberg pri Šmarju, ki šteje le 188 prebivalcev.

— **Pozor na umobolnega!** Iz umobolnice v Stenjevcih je pobegnil umobolnik Zivko Damjanović, star 30 let, velik, suh, črnih las in brk. Obleden je v zelene blache in svetlosiv kratak suknjič. Najbrž se je podal v Slovenijo.

— **Vlom v železniški voz.** V noči na 20. t. m. je bilo v Zalogu vlomljeno v železniški voz, v katerem je bilo iz Italije v Bukarešto poslano blago. Tatovi so odnesli 3 bale po 50 m črnega sukna za moške obleke.

— **Podružnica Jugoslovanske Matice** v Ribnici priredi dne 12. junija javno tombolo na prostem. V slučaju slabega vremena se vrši tombola 19. junija.

— **Slovenska Matica** je prejela od češkoslovaškega konzulata v Ljubljani znesek K 2000.— kot prispevek za izdajanje dr. Lahove »Češke antologije«, darovan po »Češki industrijski banki« Srčna hvala!

— **Opozarja se na današnji oglas** tvrdice The Rex.

Umrl je v Šmarinem pri Litiji čevljarski mojster g. Fran Jurvan. N. p. v m.l.

Ljubljana.

— **Proslava 1. maja.** Zveza jugoslovanskih železničarjev proslavi 1. maj s tem, da priredi jutraj ob 5.30 s svojo godbo budnico po ljubljanskih ulicah in ob 11. uri promenadni koncert v Tivoliju.

— **Javna prošnja.** Stolna Vincencijeva konferenca bo oskrbela nekaterim revnim otrokom potrebne obleke za sv. birmo, ker jim jo starši ne morejo kupiti. Ker se je oglašilo preveč otrok, jih stalna konferenca ne more sama oskrbeti z vsem potrebnim, zato se obrača na vso javnost, da ji pomaga v ta namen s prispevki. Upamo, da se bo našlo dovolj usmiljenih src, ki bodo pomagali, da se omogoči tem otrokom sv. birmo. Prispevke sprejema Stolna Vincencijeva konferenca Poljanski nasip 10. (Dobrodelnost.)

— **Za občinske volitve** na Viču, ki se vrše dne 3. maja, so se zedinile stranke JDS, NSS in SKS, za skupno gospodarsko listo.

— **Žensko telovadišče na Tivolskih travnikih** se počasi pripravlja ter bo velično ogromne tisočake. Najprej je bilo treba porezati in odvoziti travniško ruševino; nato so začeli dovažati debeli gramoz, ki ga je treba v valjarjem potlačiti, nakar šele osujejo z drobnim peskom. Opazovalci kritizirajo, zakaj se ni v iste namene prevzel že v kamenjem in peskom dovolj natut; travnik ob Lattermanovom drevoredu, kjer so do lani stali vojaški vozovi ter še leta ne bo rasla trava.

— **Zaplenjeno perilo.** Pri kriminalnem oddelku tuk. policije se nahaja več zaplenjenega perila, sumljivega, dosedaj še nedogranega izvora, kakor rjuhe, moške srajce, zimske in letne spod. hlače, več parov nogavic, trebušnih obveznic itd. Perilo je zaznamovano z različni črkami.

— **Sokol II v Ljubljani opozorila članstvo** in Sokolstvu naklonjeno občinstvo na javni nastop društvene naraščaja, ki se vrši v nedeljo 1. maja ob 3. popoldne na župnišni realce. Na sporedu so letošnje dvoriste proste vaje za vse oddelke naraščaja, skupine moškega naraščaja itd. Vstopnina 1 dinar je tako nizka, da jo zmore vsako. Pridite in podprite naš naraščaj, v katerem leži bodočnost društva in Sokolstva.

— **Sokol I. priredi v nedeljo 1. maja** v veliki dvorani Narodnega doma ob 15. uri naraščajev popoldan s pevskimi, telovadnimi in deklamacijskimi točkami. Vstopnina 1 dinar, otroci v spremstvu staršev prosti. Zvečer ob 20. uri majnikov večer z različni glasbenimi in zabavnimi točkami, med njimi lepota konkurenca. Vstopnina 3 dinarje za osebo, K obilni udeležbi vabi odbor.

— **Sokolsko društvo v Šiški** vabi na predavanje o Zvezdah III. del, ki se vrši danes 30. t. m. ob 20. uri I. razredu deške ljudske šole v Šiški.

— **Za zgradbo Sokolskega doma** Sokola II je daroval propali kandidat v občinski svet 80 K, z pozivom, da stori 527 njegovih kolegov isto.

— **Društvo orožniških vpokojencev za Slovenijo** v Ljubljani vabi na II. letni občni zbor, ki bo v nedeljo dne 3. maja ob 3. popoldne pri »Novem svetu« v Ljubljani z običajnim dnevnim redom. Nadalje se opozarja orožniški vpokojenci brez ozira na politično mišljenje, naj se vendar zdramijo iz svojega spanja in sprevidijo, da je le v združenju in v dobri organizaciji moč; zato naj v mnogobrojnem številu pristopijo k temu društvu, ker društvo ne deluje samo za svoje člane, ampak za dobrobit vpokojencev. Društvu gre tudi za vsakega, da so se dosedaj draginjske doklade. Mesečna članarina znaša 2 K, novi člani pa plačajo še 2 K vpisnine enkrat za vselej. Vsi oni člani, ki članarino dolgujejo, se vljudno vabijo, da jo v najkrajšem času poravnajo.

— **Kolo Jugoslov.** sester ima svojo izredno odborovo sejo v ponedeljek 2. maja ob 5. pop. v risalnici Mladike. Na dnevnem redu je poročilo naših sester o posetu Kola Srpskih Sestara v Beogradu. Članice, ki se zanimajo za stvar, pridite!

— **Klub »Socla«** priredi danes 30. t. m. ob 8. zvečer v prostorih restavracije pri »Zlatorogu« kot zaključek zimske sezone družabni večer. Na vspeodu pevske točke, recitacije, deklamacije itd. Vabljeni so člani in prijatelji društva z rodovinami.

— **Tatvine suknji.** Dne 27. t. m. je bila v Tivoliju na otroškem igrišču trg. vajencu Mirku Vošnjaku ukradena kratka suknja svetle barve s črnim ovratnikom. — Mariji Muk, vdovi stavbnega svetnika, je bil ukraden iz stanovanja na Krakovskem nasipu temnozelen površnik iz velbidove dlake (predvojno blago).

— **Okradeni gasilci.** V shrambo gasilnega društva v Štepanji vasi je bilo zadnje čase že tretjič vlomljeno ter pokradeno 11 hlač in 7 bluz iz cviliva.

— **Izpušljeno.** Voznik Silvester Petrič je izgubil veržico iz različnih novcev.

— **Izgubila se je zlata vratna veržica** z obeskom, lepim umetniškim delom. Veržica oziroma obesek je izgubiteljci zelo drag spomin in ista ne bi štedila z nagrado. Odda se naj v upravi Jugoslavije, kjer se poišče tudi ime in naslov lastnika.

Maribor.

Stavka zidarjev. Včeraj ob 9. uri so stopili tukajšnji zidarji brez vsake napovedi v stavko. Stavkujočih je čez 800.

— **Obsojen veržnik.** Veržniški urad je obsodil mesarja Filipiča, ker je prodal 1 kg mesa gostilničarjem in hotelirjem po 30-39 K, na 10.000 K globe in mesec dni zapora.

— **Mlada dolgooprška.** Radi tatvine je bila aretirana v Mariboru komaj 17 let stara policijskim organom dobro znana Marija Pongračič, stanujoča v Mlinski ul. 28, ker je pri neki priložnosti izmaknila 400 kronski bankovec. Skrila ga je pod omaro, kjer je bil tudi najden.

— **Aretrirani vlomilec.** 21 letni Koželj Jakob, doma iz Leskovca pri Ptuj, je bil ob policije zasležen pri vladu in baraku branjeva Lavoslava Kranjca na trgu Svobode ter oddan v zapore. Pravi, da ga je do tega prisilil glad.

Celje.

— **Mestna kopališča ob Savinji** so tudi pričeli popravljati in jih spravljati v red. Cela dolga vojna leta se niso izvršile nikake poprave in je že vse bilo v skrajno zamejenem stanju. Upamo, da bo sedaj Celje pod novo upravo zadobilo zopet polagoma svoje nekdanje lepo lice, ki bo v ponos lepega mesta ob Savinji.

— **Jožefov hrib nad Celjem,** kjer je rasel prej krasen smrekov gozd, ki so ga med vojno uničili in posekali, so pričeli zopet zasajati z mladimi smrečicami.

— **Celjski trg.** Na našem trgu vladajo precej živahne razmere. Okoličani donesajo precej prideloval na trg in tudi mesarji so se nekoliko poboljšali, odkar je zabranjen izvoz mesa ter je sedaj istega dovolj na razpolago.

— **Slikarska šola »Probuje«.** Vsi, ki so se javili za obisk slikarske šole, se snidejo v svrhu natančnejše informacije v ponedeljek, dne 2. V. t. l. pol 19. zvečer na teh. sred. šoli, soba št. 15.

— **Švabčarenje** čuješ lahko vsak čas, ako se sprehaš mimo nekega hotela v Aleksandrovi ulici. Uslužbeni švabčarijo med seboj v hotelu in tudi skozi okna se čuje blažena nemščina na cesto. Družba, katere je lastnica hotela, bi temu lahko napravila konec.

— **Novo manufakturno trgovino** je otvoril v Celju v Aleksandrovi ulici g. J. Rozman v lokalu, kjer je bila prej brivnica Bianchi.

— **Od Celjskega Sokola smo prejeli:** »Jugoslavija« je z dne 26. aprila priobčila poročilo o shodu NSS v Celju med drugim tudi to, da je brat prof. Pirnat naglašal, da je Sokolstvo proti frakcionarju in na Češkem tvorijo ravno Sokoli glavni stebel NSS. Nadalje, da bodo v Celju vsi Sokoli enodušno nastopili pod to zastavo ter obrnili hrbet JDS-arjem in da ta stranka ni znala varovati, kar je med njimi najvrednejšega, je naša mladina, katero pušča brez vsake moralne in materialne podpore. — Brat prof. Pirnat ni imel od odbora celjskega Sokola nikakega pooblastila za tako izjavo. Celjski Sokol se strogo drži splošnih sokolskih načel zlasti tozadevnega Savezneza sklepa. — Odbor celjskega Sokola.

Koroško.

— **Občinske volitve** so v bivši glasovalni coni A za Slovence slabo izpadle. Slovenci so nastopili pod »Koroško slovensko ljudsko stranko«, a večino so si ohranili le v občini Sele in Bilčovs, povsod drugod so zmagali socialisti in nemški nacionalci s strahovitim terorjem.

IZOBRAŽEVALNO DELO.

— **Komur je mar bodočnost naroda** in države, skrbi tudi za umstveno izobrazbo onih, ki bodo nekoč temelj svobodni domovini. Vsak duševni delavec mora svoje znanje in zmoglost podati tistim, kateri so izobrazbe najbolj potrebni, t. j. naraščaj manualnih delavcev. Izobrazba duha in srca je predpogoj vsakemu javnemu delovanju, tudi političnemu. Brez srčne kulture, manjizobraženih državljanov — somišljenikov nima nobena politična stranka bodočnosti. Vsak, kateri šteje glasove po množestvilni masi, pridobljeni za strankarske namene z demagoškimi frazami in političnim slepomišljem in pri tem prezira, ovira ali omalovažuje kulturno stremljenje poedincev kakor celote, ni vreden, da bi zastopal interese skupnosti, najmanj koristi malega človeka.

— **Naša mladina** hrepeni po nadatni izobrazbi. Med vojno je dostikrat zašla v slabo družbo, kjer je čutila slabe materialne in moralne posledice.

— **V svrhu nadaljevanja zahtev,** ki jih tirja domovina od vzgojvalcev, se je ustanovilo izobraževalno društvo »Bratstvo«.

— **Društvo praznuje** v nedeljo v hotelu »Tivoli« prvi majnik s sodelovanjem mladih članov in članic. Na dnevnem redu so deklamacije, predavanja in E. Ganglova enodejanka: Dva sveta.

— **Sodeluje godba ZJŽ in lastni tamburaški zbor,** ki tvori zelo apleten odsek »Bratstva« ter je po številu eden največjih tamburaških zborov. Pokažimo 1. maja mladini, da upoštevamo njeno resno stremjenje po nadaljni izobrazbi. Na delavski praznik vsi prijatelji mladine v hotelu »Tivoli«! Začetek ob 3. uri popoldne — vstopnina 2 dinarja.

— **Berite!** — **Naročajte!**

MAJSKI SPIS.

— **Vsebinska:** Vsem, ki trpijo. Prvi majnik. Naš razvoj. Socializacija industrije. Socialno zavarovanje. Slovenska socialistična vzajemnost. Načela in demagogija. Zdravje naroda — procvit države. Zadržišništvo. Strokovna organizacija. Jadransko vprašanje. Misli o ljudskem gledališču. Netočnost zgodovinskega materializma. Iz Kozake postaje. Naroča se v tajništvu NSS, Ljubljana. — Narodni dom. Prodaja se tudi v kolportaji in v knjigarnah. Cena 8 K! Obseg: 60 strani.

Sokolstvo.

— **Priprave za II. pokrajinski sokolski zlet** Jugoslovanskega Sokolskega Saveza v Zletu, ki se bo vršil 27.—29. junija t. l. so v polnem teku. Z graditvijo impozantne arene se je začelo 5. t. m. Izdelava plakatov, znakov in legitimacij za sokolske člane je poverjena znanemu umetniku — kiparju gosp. prof. Kerčiču. Zletu bodo prisostvovala razven sokolskih društev tudi vsa domača pevska društva. Od ostalih pevskih društev so objubila svoje sodelovanje tudi »Ljubljanski Zvon« iz Ljubljane, »Glasbena Matica« iz Maribora, »Javor« in »Dunav« iz Vukovara. Vojno ministrstvo je dovolilo sodelovanje tudi vojaški godbi »Dravske divizije« iz Ljubljane. — Ob priliki zleta bodo prirejene tudi sledeče razstave: Razstava velike industrije, gospodarska, obrtna in umetniška razstava. — Zanimanje za te razstave je izvanredno veliko. — Pripravljalni odbor računa, da se bo zleta udeležilo čez 30.000 ljudi ter ima vsled tega zelo veliko dela s pripravami. Odbor pozivlja vse zavedno občinstvo, da v čim večjem številu prihiti v Osijek.

Gledališče in glasba.

— **Vstopnice za majsko predstavo** v dramskem gledališču, kjer se vprizori socialna drama »Borba«, se dobe v tajništvu NSS, Narodni dom. Pozivljamo vse naše somišljenike, da tekom današnjega dne kupijo vstopnice, ker se zvečer ob šestih zaključil prodaja.

— **Mestno gledališče** v Celju. V sredo, dne 4. maja ob 20. uri se vprizori pod vodstvom S. Gradšnika Cankarjeva farsa v 3 dejanjih »Pohujšanje v dolini Sentilijanjski«.

— **Irma Polakova gost naše opere.** V četrtrek zvečer je na našem odru gostovala priljubljena operna in operetna pevka zagrebškega gledališča g. Irma Polakova v

vlogi Mařenke v »Prodani nevesti« in slova v prid »Udruženju gledaliških igralcev«. — Igrala in pela je mladeniško svežo v splošno zadovoljstvo in pohvalo občinstva, ki je ljubitelj ob 25 letnici njenega umetniškega delovanja prirejalo hrupne in navdušene ovacije. Ganjena se je g. Polakova po prvem dejanju po pozdravu g. Danila zahvalila za priznanje in cvetlična darila. Predstava je vobče potekla zelo animirano, škoda le, da ni nastopil v vlogi Janka z Drvota. G. Polakova gostuje kot Mařenka na naši pozornici še v nedeljo zvečer. Ko ji častitamo k 25 letnici, ji želimo, da doživi še nebroj umetniških uspehov v Zagrebu ter da ne pozabi na hvaležne ljubljance! A. F.

— **Ga. Irma Polakova** kot M. Nitouche. Udruženju gled. igralcev se je posrečilo pridobiti našo priljubljeno jubilarčno-rojalsko, da nastopi v korist »Udruženja« v sredo dne 4. maja v opereti M. Nitouche. Da bo dobila predstava izrazitejšo lice, sodelujejo v veliki meri člani dram. gledališča med njimi dame: Danilova, Pregrčeva, Vera Danilova, Rakarjeva, ter gg. Danilo, Rogoz, Plut, Drenovec, Železnik t. dr. — Predprodaja vstopnic se prične v nedeljo, radi večjih izdatkov v nekoliko povišanih cenah.

Mali oglasi.

Proda se:

ZLOŽLJIV OTROČJI VOZIČEK

popolnoma nov, z gumijastimi obroči, temnozeleno barve, se proda. Cena 1600 K. — Ogleda se lahko vsak dan. Mesarska cesta št. 1, pritličje, desno, II. vrata. 746

SVILEN IN KREP PAPIR VSEH VRST.

Žice za rože in cvetlice vse številke. Per. je za rože vse vrste. Vence in šopke za neveste in birmance. Svilene trakove vse barve in širine. Cigaretni papir: Olleschau z vojakom in tičem z vođenim tiskom. Abadi, Golub, Altesse itd. Stročnice št. 2 in 3. Razpošilja papirnice J. Uran, Ljubljana, Mestni trg 11. 723

DVA KONJA

za vožnjo prodam po primerni ceni. Šiška Jernejeva ulica 72 (pri cerkvi). 741

KLOBUKE IN SLAMNIKE

vseh vrst sprejme v preoblikanje, barvanje in sušenje (beljenje) J. Stemberger, Dunajska cesta 99, II. dvorišče. 741

ELEGANTEN ENOVPREŽNI VOZIČEK

najtinejši izdelan, še čist nov, se po ugodni ceni proda pri Rudol. Andertič, Ormož. 741

STROJ ZA KOSITI

popolnoma v dobrem stanju znamke »Deer-ideal« se proda. Mihael Kavčič, Koroze pri Ljubljani. 743

PISALNI STROJ

jako dobro ohranjen. Ogleda se v upravnistvu. 694

MARIJA BAUMGARTNER,

Celje, Gosposka ulica 25.

Prodaja spalnega jedilnega in kuhinjskega pohištva. Zaloga tapetiranih izdelkov. 170

VEČ ZABOJEV

velikih starih. Cena in naslov v upravnistvu Jugoslavije. 644

PRODAJA KOČIJE!!!

Proda se iz proste roke krasna skoraj nova, popolnoma izborna ohranjena kočija. Cenjene ponudbe prosim na upravnistvo Jugoslavije pod »kočija«. 744

Kupi se:

TOVORNI AVTOMOBIL

in priklapni voz se kupi. Ponudbe z navedbo cene na upravo lista pod »Tovorni avto« 744

Službe:

DVA ČEVljARSKA POMOČNIKA

se sprejmeta, izveščana v boljšem delu. Janko Dolenc, Ulica na grad 3. 889

— **Društva ali koncipijenta** (s substitucijsko pravico) v svrhu poznejše družbe, tudi emor, sodnika, pod ugodnimi pogoji sprejme odvetnik v Ljubljani. Naslov v upravnistvu. 738

KNJIGOVODJA

starejša zanesljiva moč, popolnoma verzirana, dober organizator, išče mesta pri večjem podjetju v kraju, kjer bi bilo možna dobiti stanovanje. Nastop 1. majnika t. l. mogoč. Ponudbe sprejme uprava lista pod »Knjigovodja«—3550. 740

Razno:

HARMONIKE VSAKE VRSTE

izdelujem in popravilam ter izdelujem umetne kromatične harmonike. — Janko Zupanc, izdelovalec harmonik v Brodnicih p. Sv. Miklavž pri Laškem. 743

ZAPUŠČINSKA DRAŽBA

po umrli Frančiški Velikonja, trgovki, katere se vrši v ponedeljek 2. majnika ob 9. uri dopoldne in naslednje dni na Sv. Jakobu nabrežju 29, pritličje. Prodajala se bo obleka, kuhinjska posoda, slike, porcelan, stelaže, nove ključavnice, različne potrebščine za mizarje, ključavnice, dekoracije, žebelji za tapetnike itd. 747

A. K. Green: Nevestina skrivnost. (Dalje.)

Kameron je zgrbančil čelo v nejevolji nad samim seboj; toda pomislil je, da bi moral dati svojo najdbo prej ali slej itak iz rok. Zato je brez obotavljanja izvlekel papirje, katere je bil našel v ženinini zofi.

To so odlomki dnevnika, ki jih piše moja žena imenovanemu gospodu. Ni mu jih poslala; menda mu jih je hotela dati šele po poroki. Poroke ni bilo, in jaz sem našel zavoj, ki ga je vzela s seboj v domačo hišo, bil je skrit pod sedežem stare zofe, ki je stal prej v njeni dekliški sobi. Neumevno mi je, zakaj ni uničila pisem. Morda je mislila, da jih utegne potrebovati v dokazilo, ako bi prišli dogodki najinega poročnega dne katerekrat na dan.

Orbce je željno vzel pisma in začel listati po njih. Pisava je gospodične Goretexove, o tem ni dvoma! — Nato je čital:

»Pišem, ker si moram olajšati srce. Vam pišem, ker ste prvi človek, ki je vzdignil mojo dušo nad nizko vsakdanjost. Kaj za to, da ne

pridejo te vrstice nikoli pred vaše oči. Mari pazi solnce na vse svetleče, ki se odpirajo njenim žarkom? Misel na vas me krepi in poživlja. Preden sem vas videla, mi je minevalo življenje v brezupnem enoličju. Zdaj mi je bolje.«

»Preskušala sem se in vpraševala svoje srce. Ali ste res mož, za katerega vas imam, ali me vara le domišljija z idealno sliko? Le malo besed sem slišala iz vaših ust, in vendar mislim, da sem postala po vašem vplivu boljša, plemenitejša in modrejša. Ali mi šepčete to moj dobri angel, ali — Ne upam se ugibati. Moja prerojena duša ne sme svobodno razprostrti kril; saj nisem več sama svoja, marveč moža, kateremu sem obljubila roko.«

»Spet sem vas videla. Ne, nisem se motila; čutila sem, da vas moja navzočnost osrečuje, kakor vaša mene. To je nevarno spoznanje. Zasužnjilo je vse moje misli in čustva. Kako mi je zdaj? Staro življenje se mi je odtujilo; svet, na katerem živim, je nov. Ali je storil to vaš pogled? Mari je on zrahljal stare vezi, ki jih vi seveda niste mogli slutiti?«

»Zakaj ste prebivali z mojo živo sliko toliko časa pod isto streho in je niste nikoli pogledali tako, kakor danes mene? Ali se naju duši razlikujeta in je le najina vnanost enaka? Mari zapeljuje le to, kar se zdi nedosegljivo? — Ali me vidite previsoko nad seboj — in dvigate oči do mene, kakor jih povzdigujem jaz do vas?«

»Moja mati je mrтва; na mojih prsih je izdihnila dušo, meni je šepnila svojo zadnjo besedo. In vendar nisem nesrečna, ne zdi se mi, da bi bila kaj izgubila. Zakaj v tisti uri sem slišala prvo priznanje tvoje ljubezni. Tvoja ponudba mi je dala več, nego bi mi mogel vzeti svet, če bi mi tudi uropal vse, kar imam!...«

»Nisem ti odgovorila; kaj naj bi bila tudi rekla, ko sem obljubila zvestobo drugemu? Ti pa si bil veliko dušen in nisi silil vame. Razodel si mi svojo ljubezen, in to je bilo dovolj. Moja naloga je zdaj doseči, da bova drug drugemu v last in najdeva v tej vzajemni ljubezni svojo najslajšo radost in svojo najvišjo čast. Ali bom imela toliko poguma? Ako pomislim na ovire, ki mi zastavljajo pot, pravim: Ne! — Ako pa mislim

nate, mi kliče srce glasno in neustrašno: Da!«

»Ko si mi ponudil svojo roko, še nisi vedel, da sem zaročena; vedel si le, da sem bogata in stojim v družbi visoko nad teboj. — Zdaj veš, Mildred ti je povedala; in vendar mi ne odtegneš svoje ljubezni — sam si rekel, da je ne moreš. In tako mi ostane ta zaklad, ki me mora pogubiti ali osrečiti na vekomaj — kakor bo volja usode.«

»Vse svoje življenje nisem poznala skrbi, niti si nisem odrekla želje; zdaj pa se mi vidi možnost, ki bi mi zagotovila venomer iste užitke življenja, manj dobrodošla od zakona, ki bi zdrnil v meni vse speče duševne sile in me vodil dan zadne skozi borbo k zmagi. Pred odločilnim korakom me ne zadržuje strah, da izgubim sijaj in bogastvo, ki me obkrožata zdaj; ti blagri niso nič več potrebni moji sreči; nadležno breme so mi, ki bi ga vrgla od sebe z mirno dušo. Moj sklep je storjen; jutri hočem govoriti z materjo; saj mi je bila vedno dobrotna, kakor da sem njeno rodno dete.«

»Zaman. Vedela sem že pri prvi

njeni besedi. Mnenje ljudi ji je več od vsega. Poročiti moram moža, s katerim sem zaročena, in najlepši sen mojega življenja, edini, ki sem ga sploh sanjala, se ne uresniči nikoli. Ali morem prenesti ta udarec? Ali ga preneseš ti? — Ne, odgovarja tesnoben glas v mojem ubogem srcu.«

»Mildred ti je sporočila odločitev; in kakšen je bil tvoj odgovor? — Zena, ki me ljubi, si dejal, mora biti pripravljena žrtvovati svoji ljubezni vse. Ali pomeni to, da pričakuješ in zahtevaš, naj se odrečem svojemu dosedanemu življenju ter pretrgam vse stare vezi, ne meneč se za to, kaj misli svet in kako me sodi? Ali veš, kaj se pravi to? Veš li, kako močne so nevidne niti, ki nas vežejo z ljudmi, katere smo že od detinstva vajeni ubogati ter jih spoštujemo in častimo? In kako naj se brez pomoči in dovoljenja svojih staršev odvežem od ponosnega moža, ki je že pripravil dom in ognjišče, da sprejme mene nevednico? Oh, v to je potreba več poguma, nego ga zmorem jaz — ali pa več trdosrčnosti. — Zate umreti, da; lahko bi umrla, ako bi vedela, da je v tvojo srečo.«

UNDERWOOD OPALOGRAPH

pisalni stroj

Zahtevajte
prospekt!

razmnoževalni aparat

Glavno zastopstvo:

THE REX CO
Ljubljana.

Zastopstvo

veletrgovine, tovarne, zavarovalnice, etc. v Mariboru ali Ptuju prevzamem. Vzemem v najem tudi kako gostilno ali veleposestvo od 40—150 orolov najraje v Mariborski okolici. Ponudbe pod „Najem in zastopstvo“ na upravo „Jugoslavije“.

Knjigovodja ali knjigovodkinja

z večletno prakso, več vseh pisarniških del, se takoj sprejme. Plača, ev. cela oskrba v hiši po dogovoru. Istotam se sprejme izurjena stenografinja in strojepiška, koja ima že kaj pisarniške prakse, ter skladiščnik. Pismene ponudbe z navedbo zahtev pod „JZL“ na anončno ekspedicijo Al. Matelič, Ljubljana.

Prima angleški Kristal

„Boraks“

vsaka množina se dobi po K 31.— franco skladišče. — Naročila na

PROMET

tehn. industr. podjetje d. z. o. z.
Ljubljana, Gradišče 9/I.

Družabnika

za povečanje dobro vpeljane stare trgovske agenture se išče. Ponudbe pod šifro „AKL“ na anončno ekspedicijo Al. Matelič, Ljubljana.

IVAN SAX, Ljubljana

Stari trg št. 8.
Trgovina z manufakturnim blagom in oblekami domačega izdelka priporoča po znižanih cenah.

Zensko zdravilišče

toplice Dobrna pri Celju.
Akutno 37°C izredno bogata na radiju in celikovi kislini. Izvanredni uspehi pri ženskih boleznih: živčnih, boleznih srca, ledvic, slabokrvnosti, revmatizmu, protinu in vseh pojavih oslabelosti. — Termalne naravne celikove kopeli, železnati vrelci, masaža, električne, solne in zračne kopeli; ter kopeli v vročem zraku. — Krasen park. Smrekovi gozdovi. Divji izleti. Niklar megljeno. Vojška zdraviliška godba. Sezija: maj — oktober. Prospekti zastoj pri upravi kopališča. Avtomobilna zveza Celje — Dobrna.

Radi opustitve tega predmeta se proda cela zaloga auto-gumi plaščev in cevi najboljših znamk vseh dimenzij po izredno nizki ceni

„PROMET“

tehn. industr. podjetje (dr. z. o. z.)

LJUBLJANA, GRADIŠČE ŠT. 9 I.

Zastopstvo največje dalmatinske tvornice

PORTLAND CEMENTA „SPLIT“

nudi vsako količino svojega prvovrstnega izdelka la marke „SALONA“ po konkurenčnih cenah franko vagon poljubna postaja Slovenija.

Dr. FRAN JENKO, import, LJUBLJANA,

Krekov trg št. 10, I. nadstropje, hodnik desno.

Korespondentinja,

z znanjem slovenske in nemške stenografije ter strojepišja se sprejme pri velikem podjetju. Služba stalna s pravico do penzije. Ponudbe je poslati pod „korespondentinja 200“ na upravo tega lista.

Tužnim srecem naznanjamo žalostno vest, da je naš dragi oče, tast, stric, itd., gospod

FRAN JUVAN

čevljarški mojster v Šmartnem pri Litiji

v četrtek, dne 28. t. m. preminul.

Pogreb dragega pokojnika se vrši v soboto, dne 30. t. m. ob 4. uri popoldne na pokopališče v Šmartnem.

Ljubljana, Šmartno pri Litiji, 29. aprila 1921.

Žaluloči ostali.

Slovenska eskomptna banka v Ljubljani.

Vsled sklepa občnega zbora z dne 27. aprila t. l. izplačuje se dividenda za leto 1920

8 %

to je na kupon K 32.— in sicer za delnice prvih štirih emisij, začeti s 1. majem t. l. pri blagajni centrale in podružnici Novomesto.

Upravni svet.

Kavarna „Central“

vsaki dan

KONCERT

salonskega orkestra.

Začetek ob 8. zv.

Vstop prost.

Vplačana delniška glavnica K 30.000.000.

Slovenska banka

LJUBLJANA, Krekov trg št. 10, nasproti „Mestnemu domu“.

Obreštuje najugodnejše vloge na knjižice in v tekočem računu. — Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Telefon št. 567. — Čekovni račun 12205.